

**ALLERGIA
IHO
ASTMA**

Paremmen elämänlaadun puolesta.

Allergia-, Iho- ja Astmaliitto ry

Vuosikertomus

2023

VUOSI 2023 LUKUINA

ALLERGIA
IHO
ASTMA

LIITOSSA

18 työntekijää

45 jäsenyhdistystä

13 950 jäsentä

TUKEA SAIRASTUNEILLE

867 neuvontaa puhelimitse
ja sähköpostilla

27 maksutonta opasta, joita jaettiin
yli 18 500 kappaletta ja ladattiin
kesän alusta 31 100 kertaa

MATALAN KYNNYKSEN VERTAISKOHTAAMISIA

57 vertaistreffiiä, joissa
118 osallistujaa

20 Facebook-vertaisryhmää, joissa
24 000 osallistujaa

TIETOISUUDEN LISÄÄMISTÄ SAIRAUKSISTA

7 kampanjaa ja teemapäivää

13 verkkoluentoa, joilla yhteensä
4 204 katsojaa

935 626 käyttäjää verkkosivuilla

INTOA YHDISTYSTOIMINTAAN

67 kohtaamista yhdistysten kanssa

2 300 neuvontaa ja ohjausta

15 koulutus- ja keskustelutilaisuutta,
joissa 269 osallistujaa

EDUNVALVONTAA

800 Allergiatunnustuetta

21 tiedotetta, lausuntoa ja
kannanottoa

TIETOA JA TOIMINTAKYKYÄ

15 kurssia kasvokkain

13 verkkokurssia

593 osallistujaa

VAPAAEHTOIS- TOIMINNAN EDISTÄMISTÄ

200 vapaaehtoista eri tehtävissä

22 koulutusta, joihin osallistui
118 henkilöä

Sisältö

Esipuhe: Yhteisellä asialla	4
1. Yhdistys- ja vapaaehtoistoiminta	5
2. Tieto ja tietoisuus	8
3. Sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteet	12
4. Talous ja hallinto	14
Liite 1. Henkilökunta	
Liite 2. Liittohallitus	
Liite 3. Jäsenyhdistykset	

Yhteisellä asialla

Allergia-, iho- ja astmaliiton tehtävänä on parantaa allergisten, astmaatikkojen, atooppikkojen ja muuta ihotautia sairastavien ja palovamman kokeneiden sekä heidän läheistensä elämänlaatua ja valvoa heidän yhteiskunnallisia oikeuksiaan.

Vuosi 2023 oli liittomme strategiakauden 2020–2025 kolmas vuosi. Tahtotilamme on edistää ja tukea ihmisten arjen sujuvuutta sekä toimia aktiivisena ja näkyvänä yhteiskunnallisena vaikuttajana. Strategia antoi suuntaviivat vuosittaiselle toiminnalle, ja toimitasuunnitelma edisti strategian toteutumista. Vuosikertomuksessa kuvataan liiton resurssien käyttö vuonna 2023.

Toimintaympäristömme muuttuu jatkuvasti. Vaikeina ja ennalta-arvaamattomina aikoina, kun edessä on koronakriisin hyvinvointivelan paikkaaminen, kiristynyt taloustilanne, turvallisuuspolitiikkaan liittyvät äkillisesti kohonneet rahoitustarpeet ja ympäristökriisiin liittyvät investointitarpeet voivat johtaa siihen, että ihmisten tarpeet jäävät vähemmälle huomiolle. Lisäksi vuonna 2023 astui voimaan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden ja rakenteiden uudistus, ja uudet hyvinvointialueet aloittivat toimintaansa. Muutokset aiheuttivat monelle huolta tulevaisuudesta.

Liittomme tehtävänä on pitää kohderyhmämme kannalta keskeisiä teemoja esillä kaikissa tilanteissa ja tukea kaikessa toiminnassa hyvinvoinnin, terveyden, turvallisuuden ja osallisuuden edistämistä.

Epävarmoina aikoina järjestöjen tarjoaman tuen tarve lisääntyy ja järjestöjen tarjoaman merkityksellisen tekemisen ja vertaistoinnin tärkeys korostuu. Samaan aikaan hallitus kaavailee sote-järjestöjen avustuksiin 100 miljoonan leikkausta vuodelle 2027. Lisäksi muuhun varainhankintaan ja jäsenyyteen liittyvät odotusten muutokset, jäsenpito ja luottamushenkilöiden ja vapaaehtoisten muuttunut sitoutuminen tehtäviinsä muuttavat varautumista tulevaisuuteen niin meidän kuin muidenkin järjestöjen osalta.

Allergisten, astmaatikkojen, atooppikkojen, harvinaisempia ihotautia sairastavien ja palovamman kokeneiden sekä heidän läheistensä hyvinvoinnin edistäminen on meidän kaikkien toimijoiden yhteinen asia. Kiitos jokaiselle järjestömme toimijalle, että olette mukana tässä tärkeässä työssä. Sote-järjestöjen apu ja tuki on korvaamaton turva monissa elämäntilanteissa.

Paula Hellemaa
toiminnanjohtaja

1. Yhdistys- ja vapaaehtoistoiminta

Allergia-, iho- ja astmaliiton perustehtävä on tukea jäsenyhdistyksiä, yhdistystoimijoita ja vapaaehtoisia. Yhdistyksiä tavattiin vuoden aikana säännöllisesti, ja yhdistystoimijoille ja vapaaehtoisille tarjottiin moninaista toimintaa ja tukea. Toimintaa oli niin verkossa kuin kasvokkain.

Liitto on tukenut myös yhdistysten mahdollisuuksia hyödyntää verkkoa monipuolisesti toiminnassaan. Toiminnan järjestäminen verkossa on onnistunut niin järjestökoulutuksissa kuin vertaistoiminnassakin. Verkossa pidetyt koulutukset ovat olleen suosittuja ja saaneet hyvää palautetta.

Yhdistystoimijoille järjestettävässä toiminnassa ja yhdistysten tukemisessa haasteena on erilaisten yhdistysten moninaisiin tarpeisiin vastaaminen. Liiton yhdistyskenttään mahtuu hyvin erityyppisiä yhdistyksiä.

Vuoden lopussa liitossa oli 45 jäsenyhdistystä.

Tavoitteena

- vahvistaa jäsenyhdistysten toimintaedellytyksiä.
- vahvistaa vapaaehtoistoimijoiden osallisuutta ja toimijuutta sekä lisätä heidän osaamistaan ja motivaatiotaan.

Tuki yhdistystoimijoille

Yhdistystoimijoihin pidettiin yhteyttä puhelimitse, sähköpostilla ja verkkoalustoilla. Neuvontaa ja ohjausta annetaan muun muassa yhdistyksen hallinnoinnista, tapahtumien suunnittelusta ja yhdistysten tekemästä yhteistyöstä eri toimijoiden kanssa. Vuoden aikana neuvontakertoja oli noin 2 300.

Yhdistysten toiminnan kehittämistä tuetaan järjestämällä yhdistysten tarpeiden mukaan, noin joka toinen vuosi, järjestöasiantuntijan vetämä yhdistystoiminnan itsearviointi- ja kehittämistilaisuus (YKE). Vuoden aikana pidettiin YKE-tilaisuus 11 yhdistyksen kanssa, mikä jäi vähän tavoitteesta (14).

Yhdistyksille lähetettiin vuoden aikana 11 uutiskirjettä, joihin oli koottu ajankohtaista tietoa liiton toiminnasta. Lisäksi yhdistysten toimintaa tuettiin erilaisilla materiaaleilla ja jalkautumistuotteilla.

Yksittäisiä yhdistyksiä tavattiin verkossa ja kasvokkain 67 kertaa. Tapaamisissa motivoidaan vapaaehtoisia sekä suunnitellaan ja ideoidaan yhdessä heidän kanssaan tulevaa toimintaa alueellisten tarpeiden ja yhdistyksen resurssien mukaisesti. Mukana tapaamisissa oli 280 yhdistystoimijaa. Yhdistyksistä 37 (87 prosenttia) tavattiin vähintään kerran, 18 kaksi kertaa tai useammin. Kaikkiin oltiin yhteydessä jollakin tavoin vuoden aikana.

Yhdistyksistä 87 % tavattiin vähintään kerran.

Yhdistystoimijoiden koulutukset

Yhdistystoimijoille järjestettiin toimintaa tukevia koulutus- ja keskustelutilaisuuksia. Perinteisten koulutuspäivien rinnalla järjestettiin verkkokoulutuksia eri teemoista yhdistystoimintaan liittyen.

Yhdistystoimijoille järjestettiin yhteensä 15 eriaiheista ja eripituista koulutus- ja keskustelutilaisuutta, jotka tarjosivat mahdollisuuden myös verkostoitua. Niihin osallistui 269 henkilöä.

Yhdistystoimijoiden koulutukset

- Kevään kampanjat ja teemapäivät
- Yhdistystoiminnan ABC osa 1
- Yhdistystoiminnan ABC osa 2
- Yhdistystreffit verkossa
- Yhdistystreffit Oulussa
- Yhdistystreffit Tampereella
- Eväitä Astmatietoviikkoon
- Tietosuojakoulutus
- Isojen yhdistysten tapaaminen
- Atopiyhdistysten tapaaminen
- Syksyn startti
- Viestintäkoulutus
- Järjestöpäivät

Yhdistyksille järjestettiin myös kaksi tietoiskua kampanjaviikkojen teemoista: anafylaksiasta keväällä ja atopiasta syksyllä.

82 prosenttia yhdistyksistä (37/45) osallistui ainakin yhteen koulutukseen, mikä on huomattavasti enemmän kuin edellisenä vuonna. Yhdistystoimijat kokivat koulutukset hyödyllisiksi (4,6/5) ja lähes kaikki (4,8/5) ilmoittivat haluavansa osallistua uudestaan vastaavaan koulutukseen.

Vapaaehtoistoiminnan edistäminen ja vapaaehtoisten tukeminen

Liitossa toimi yhteensä noin 200 vapaaehtoista. Osa heistä on koulutettuja ja toimii pysyvämmiin liiton toimintojen parissa, esimerkiksi somelähettiläitä ja vertaistreffien vetäjiä, ja osa oli mukana kertaluontoisissa tehtävissä.

Vapaaehtoiset toimivat vertaistreffien vetäjinä, kokemustoimijoina, somelähettiläinä, blogitekstien kirjoittajina, haastateltavina videoilla ja verkkoilloissa sekä kuvattavina Ihoviikko-kampanjaa varten. Lisäksi vapaaehtoisia välitettiin medioihin haastateltaviksi.

**Liitossa toimi
noin 200 vapaaehtoista.**

Vapaaehtoisille järjestettiin 22 koulutusta, joihin osallistui 196 henkilöä, lähes 60 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Koulutusten lisäksi vapaaehtoisiin oltiin yhteydessä vapaamuotoisemmin sekä esimerkiksi suljetuissa Facebook-ryhmissä.

Vuoden aikana koulutettiin 8 uutta kokemustoimijaa. Kokemustoimijoita hyödynnetään eri tehtävissä muun muassa eri tapahtumissa kertomassa kokemuksia elämästä sairauden kanssa. Lisäksi heidän osaamistaan voidaan hyödyntää erilaisissa kehittämistehtävissä. Liitto on mukana usean järjestön muodostamassa kokemuskoulutusverkostossa.

- 5 somelähettiläiden tapaamista.
- 5 vertaistreffien vetäjien tapaamista.
- 4 koulutusta vertais- ja liikuntatreffien uusille vetäjille (2 verkossa ja 2 kasvokkain).
- 1 vapaaehtoisten koulutusviikonloppu.
- 1 kokemustoimijoiden koulutus, viisi tapaamiskertaa.
- 1 kokemustoimijoiden tapaaminen.
- 2 yhteiskehittämispäivää.

Vertaistoiminnan ja kohtaamisten mahdollistaminen

Vuonna 2023 liitto järjesti 57 vertaistreffit, joihin osallistui yhteensä 118 henkilöä. Treffejä järjestettiin 13 eri diagnooseille. Vertaistreffit ovat vakiintuneet osaksi liiton toimintaa ja ne toimivat pääosin vapaaehtoisten vetäminä. Liiton rooli on vapaaehtoisten kouluttaminen ja tukeminen sekä treffien markkinointi.

Treffejä pyritään järjestämään mahdollisimman laajalle diagnoosijoukolle sen mukaan kuin vetäjä löytyy. Järjestettyjen treffien määrä väheni edellisestä vuodesta runsaalla 40 prosentilla.

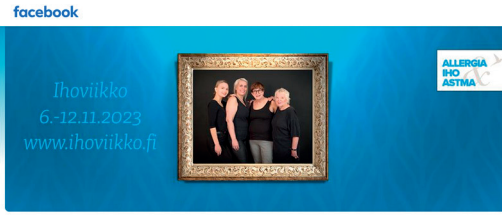
Vertaistreffeille osallistuneet kokivat kokemusten ja ajatusten jakamisen muiden kanssa olleen hyödyllistä (4,7/5). Lisäksi he kokivat saaneensa tukea sairauden kanssa elämiseen (4,5/5) ja että vertaistreffit lisäsivät arjessa jaksamista (4,7/5).

Liitto ylläpiti 20 Facebook-vertaisryhmää eri diagnoosiryhmille muun muassa astmaatikoiden, atooppikoille, allergia- ja astmaperheille sekä alopeciaa ja vitiligoa sairastaville. Ryhmissä oli vuoden lopussa yhteensä noin 24 000 osallistujaa. Liiton työntekijät ja vapaaehtoiset ylläpitävät ryhmiä, moderoivat ja ruokkivat keskusteluita sekä ohjaavat tarvittaessa tiedon äärelle. Suurimmat ryhmät ovat astmaa sairastaville 7 400 jäsentä ja atooppista ihottumaa sairastaville 6 000 jäsentä. Pienemmistä ryhmistä mainitsemisen arvoinen on valkojäkälää ja punajäkälää sairastavat, jossa on 2 000 jäsentä.

Liiton työntekijät olivat mukana myös muiden tahojen ylläpitämässä 13:ssa, liiton kohderyhmille tarkoitettussa ryhmässä. Kaikissa 33 ryhmässä on osallistujia yhteensä 75 000.

Ryhmiin osallistujat kokivat, että ryhmissä välitetään luotettavaa tietoa (4,1/5). Ryhmistä saa myös vinkkejä arjen haasteisiin muilta sairastavilta ja läheisiltä (4/5)

Liiton kolmella tuetulla lomalla (yhteistyössä Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto ry:n kanssa) oli mukana liiton vapaaehtoinen vertaisohjaaja, jonka tehtävänä oli mahdollistaa vertaiskohtaamiset ja kokemusten jakaminen lomalaisten kesken sekä kertoa yhdistystoiminnasta ja liiton palveluista.

Atooppinen ihottuma, Allergia-, iho- ja astmaliitto

• Ryhmä (Yksityinen) - 6,0 t. jäsentä

Liity ryhmään

Astmaa sairastavat, Allergia-, iho- ja astmaliitto

• Ryhmä (Yksityinen) - 7,4 t. jäsentä

Allergia- ja astmalapset Allergia-, iho- ja astmaliitto

• Ryhmä (Yksityinen) - 2,8 t. jäsentä

Anafylaksian kokeneet Allergia-, iho- ja astmaliitto

• Ryhmä (Yksityinen) - 723 jäsentä

Jäsenrekisteri

Liitto ylläpitää jäsenyhdistysten puolesta henkilö- ja yhteisöjäsenrekisteriä. Jäsenten lisäksi rekisterissä ovat muun muassa yhdistysten vertaistoimijat ja liikuntavastaavat sekä Allergia, Iho & Astma -lehden tilaajat. Yhdistystoimijoita tuettiin ja koulutettiin jäsenrekisterin hyödyntämisessä omiin tarkoituksiin.

Vuonna 2023 panostettiin mobiilijäsenkortin kehittämiseen ja markkinointiin ja yhdistystoimijoita koulutettiin mobiilijäsenkortin mahdollisuuksista. Mobiilijäsenkortin käyttäjien määrä yli kaksinkertaistui.

2. Tieto ja tietoisuus

Liiton keskeinen tehtävä on tuottaa ja välittää tietoa sekä lisätä tietoisuutta allergioista, astmasta, ihosairauksista ja palovammoista sekä niiden kanssa elämisestä. Tietoa välitetään kohderyhmille erilaisin viestinnän ja toiminnan keinoin. Tietoisuuden lisäämisessä kohteena on ensisijaisesti suuri väestö, joka tavoitetaan monimuotoisella viestinnällä.

Tiedon tuottamisen ja välittämisen tapoja toteutetaan kohderyhmien tarpeiden mukaan. Tutkimukseen perustuvaa tietoa käsitellään kokemustiedon rinnalla. Kokemustietoa kerätään säännönmukaisesti esimerkiksi kyselyillä ja Facebook-ryhmien keskusteluista. Kokemustietoa välitetään myös osallistamalla.

Tavoitteena

- tiedon ja tietoisuuden lisääminen allergiaa, astmaa ja ihotautia sairastavien elämänlaatua ja hyvinvointia tukevista ja vahvistavista tekijöistä.

Mediayhteistyö

Vuoden aikana lähetettiin 12 mediatiedotetta ja kannanottoa. Tiedotteiden kohderymänä on noin 600 toimittajaa ja toimitusta eri puolelta Suomea. Lisäksi vastattiin 123 toimittajan yhteydenottoon. Yleisimmin toimittajat haluavat asiantuntijaa kommentoimaan jotakin kohderyhmäämme liittyviä asioita. Myös kokemustoimijoita välitettiin medialle haastateltaviksi.

Kampanjat ja teemapäivät

- 112-päivä. Anafylaksialapsi koulussa. (Yhteistyössä Pirkanmaan Allergia- ja Astmayhdistyksen kanssa.)
- Harvinaisten sairauksien päivä.
- Allergiaviikko. Älä siedä – siedäty! (Siitepölyallergia.)
- Astmatietoviikko. Kun happi kulkee, niin jalka nousee! (Ikääntyvien astma.)
- Atopiapäivä. Atopian hoito eri ikäkausina.
- Ruoka-allergiapäivä. Ruoka-allergiat ja kahvilassa käyminen. (Yhteistyössä Pirkanmaan Allergia- ja Astmayhdistyksen kanssa.)
- Ihoviikko. Ihorauha.

Teemapäivinä ja kampanjaviikkoina järjestettiin teemoihin liittyen kaikille avoimia verkkoluentoja. Lisäksi pidettiin ammattilaisille verkkotietoiskuja anafylaksiaan, ikääntyvän astmaan, ruoka-allergiaan ja atooppiseen ihottumaan liittyen.

Yhdistykset järjestivät tapahtumia teemapäiviin ja kampanjoihin liittyen. Vapaehtoiset jakoivat viestiä sosiaalisessa mediassa, tekivät blogitekstejä sekä toimivat verkkoluentoilla kokemustoimijoina kertoen omista kokemuksistaan.

Teemapäivistä ja kampanjaviikoista viestittiin mediatiedotteilla, nettisivuilla sekä sosiaalisessa mediassa. Sosiaalisessa mediassa ne näkyivät selkeinä näkyvyyspiikkeinä. Osaan teemapäivistä ja kampanjaviikoista tuotettiin aiheeseen liittyviä uusia materiaaleja, esimerkiksi oppaita ja ruoka-allergiakortti.

Kampanjoiden ja teemapäivien avulla pystyttiin vuoden aikana huomioimaan kaikki isoimmat diagnoosiryhmät.

Verkkoluennot

Verkossa järjestettiin 13 luentoa, joista neljä oli suunnattu ammattilaisille.

Yleiset verkkoluennot, yhteensä 2 954 osallistujaa (1 128 reaaliaikaisesti, 1 826 tallenteen katselijaa)

- Anafylaksialapsi koulussa
- Atoopikon talvi-ihon hoito
- Siitepölyallergia ja siedätyshoito
- Ikääntyvän astma
- Atopian hoito eri ikäkausina
- Ruoka-allergiailta
- HS-verkkoluento
- Ihoviikon verkkoluento
- Kuinka hoidat astmaasi paremmin

Ammattilaisten infotilaisuudet verkossa, yhteensä 1 250 osallistujaa (321 reaaliaikaisesti, 929 tallenteen katselijaa)

- Anafylaksialapsi koulussa
- Astmaa sairastava kotihoidossa ja hoivakodissa
- Kahvila-asiakkaana ruoka-allerginen
- Atooppisen ihottuman hoito

Reaaliaikaisesti luentoja seuranneiden ja tallenteita katselleiden määrä oli yhteensä 4 204.

Verkkoluennoilta osallistuneiden mielestä astmatietoviikon teema ikääntyvien astma oli itselle hyödyllinen (4,7/5). Myös ruoka-allergiapäivän teemaa pidettiin hyödyllisenä (4,6/5).

Ammattilaiset arvioivat atopiatietoisuuden (4,3/5), ruoka-allergiatietoisuuden (4,8/5) ja astmatietoisuuden (4,1/5) hyödylliseksi.

**Allergia.fi-sivuilla oli
935 626 käyttäjää.**

Oppaat

Liitosta on saatavilla 27 eri maksutonta oppasta. Oppaat löytyvät myös pdf-versioina allergia.fi-verkkosivuilta. Oppaat sisältävät tietoa sairauksista, niiden hoidosta, yhteiskunnan palveluista sekä kokemuksia sairauden kanssa elämisestä. Uusia oppaita tehtiin viisi: suomen- ja ruotsinkielinen Astma-oppas, HAE-oppaan ruotsinkielinen tulostusversio verkkosivuille, Prurigo nodularis-oppas sekä Siitepölyallergia- ja Urtikaria-oppas.

Oppaita välitettiin yhteensä yli 18 500 kappaletta. Kesän alussa otettiin käyttöön laskuri pdf-oppaiden latauksista. Latauksia oli yhteensä 31 100 kappaletta.

Allergia, Iho & Astma -lehti

Allergia, Iho & Astma -lehti ilmestyi jäsenetuna neljä kertaa vuodessa. Lehden painos oli 23 000 kpl. Jäsenten ja yhdistysten lisäksi lehti lähetettiin yli 5 800 lääkärille, eduskunnan allergia- ja astmaryhmän jäsenille, sairaaloihin, kirjastoihin, sosiaali- ja terveysalan järjestöihin ja yhteistyökumppaneille. Lehti julkaistiin myös sähköisenä.

Lehti tuotettiin osin henkilökunnasta muodostetun lehtitiimin ja ulkopuolisten viestinnän ammattilaisten avulla.

Jäsenkyselyn mukaan liiton lehti arvioitiin tärkeäksi liiton palveluksi (4,4/5).

Verkkosivut (allergia.fi)

Allergia.fi-sivuilla oli 935 626 käyttäjää. Aktiivisia istuntoja oli 774 400. Aktivoivat istunnot ovat sivuilla käyntejä, jotka kestävät yli 10 sekuntia tai sisältävät vähintään 2 sivun katselun. Sivuille julkaistiin ruotsin- ja englanninkieliset esittelysivut.

Verkkosivuilla tehdyn kyselyn perusteella verkkosivuilta löytynyt tieto koettiin hyödylliseksi (4/5). Jäsenkyselyssä verkkosivut arvioitiin tärkeäksi liiton palveluksi (4,2/5).

Sometileillä oli noin 28 000 seuraajaa.

Sosiaalinen media

Liitto ylläpitää neljää sosiaalisen median kanavaa: Facebook, Instagram, X ja YouTube. Lisäksi liiton harvinaistoinnilla on oma Facebook-sivunsa. Seuraajia oli yhteensä noin 28 000.

Facebookiin ja Instagramiin tuotettiin sisältöä päivittäin. Päivityksissä huomioitiin vuorotellen eri diagnoosiryhmät. Lisäksi annettiin vinkkejä sairauden kanssa elämiseen tai jaettiin vertaistuellisia kokemuksia. Lisäksi oli ajankohtaisia, kaikkia kohderyhmiä koskevia aiheita.

Neuvonta ja ohjaus

Liitosta saa neuvontaa ja ohjausta allergioiden, ihosairauksien ja astman kanssa elämiseen. Yleisimmät teemat ohjauksessa ovat omahoito, sairauden kanssa jaksaminen sekä palveluiden ja tukien hakeminen. Neuvontaa annettiin puhelimitse ja sähköpostitse. Lisäksi vastataan sosiaalisen median kautta tuleviin kysymyksiin. Facebookiin tehtiin myös vinkkivideoita neuvonnassa käsitellyistä teemoista. Neuvontakontakteja oli yhteensä 867 kappaletta.

Sähköpostilla neuvontaan yhteydenottaneet kokivat saaneensa tukea tilanteeseen (4,8/5) ja hyötäneensä yhteydenotosta (4,8/5).

Etelä-Karjalan Allergia- ja ympäristöinstituutti / Luontoterveyden osaamiskeskus

Etelä-Karjalan Allergia- ja ympäristöinstituutin nimi vaihdettiin Luontoterveyden osaamiskeskukseksi (Luoke) luontoterveyspainotuksen mukaan. Uutta nimeä alettiin tuoda esiin vuoden loppupuolella, ja samalla laadittiin vuoden 2024 toimintaa ohjaava uusi strateginen toimintasuunnitelma. Marraskuussa saatiin lisää resursseja toisen kokoaikaisen työntekijän aloittaessa.

Luontoterveyden osaamiskeskuksen järjestämä Luontopuutteen ehkäisy ja hoito -webinaari kokosi marraskuussa 300 osallistujaa. Sen tallennetta katsottiin 600

kertaa. Webinaarissa kutsuttiin eri alojen luontoterveysasiantuntijoita ja -toimijoita mukaan Allergia-, iho- ja astmaliiton Kansalliseen luontoterveysohjelmaan. Ohjelman tavoitteena on vahvistaa ihmisten luontoterveyttä, torjua luontokatoa ja pysäyttää sosiaali- ja terveydenhuoltokustannusten kasvu.

Luontoterveyteen liittyvää tietoa välitettiin kirjoittamalla neljä juttua liiton jäsenlehteen, antamalla kahdeksan haastattelua ja kymmenen neuvontaa. Joulukuussa Luokelle perustettiin LinkedIn-tili. Lisäksi aloitettiin verkkosivujen uudistaminen.

Instituutin maakunnallinen johtokunta tavattiin neljä kertaa ja paikallisia verkostoja neljä kertaa. Hankekemuksia laadittiin viisi. Rahoitus saatiin vuonna 2024 käynnistyville Luontoterveyttä varhaiskasvatukseen ja Luontolähtöisten palveluiden kehittäminen -hankkeille.

Kaakkois-Suomen siitepölyseuranta toteutettiin osana valtakunnallista seuranta. Seurannasta tiedotettiin paikallismedioissa sekä verkkosivuilla kerran viikossa maaliskuusta syyskuulle. Pääallergiakasvien (leppä, koivu, heinät, pujo) kukintakauden kokoavia tiedotteita laadittiin neljä.

Yhteistyökumppani Uute Scientific Oy:n kanssa tehdyn luontoterveyskyselyn tulokset julkistettiin alkuvuodesta 2023. Anne-Sofia Telvin rahaston tuella toteutettiin vuosien 2023–2025 käyttösuunnitelman mukaisesti Astma ja elämäankaari -selvitys, jonka tulokset julkaistaan alkuvuodesta 2024.

Kyselyt

Vuoden aikana tehtiin yhteensä kahdeksan kyselyä ja yksi haastattelututkimus eri kohderyhmille:

- Alopecia
- Anafylaksia ja henkinen tuki
- Astma ja elämäankaari (haastattelu)
- Astma ja ammattilaiset
- Jäsenkysely
- Lehden lukijakysely
- Pitkäaikaissairastamisen kustannukset (yhteistyössä kolmen muun järjestön kanssa)
- Prurigo nodularis
- Ruoka-allergiat ja kahvila

Ryhmämuotoinen kurssitoiminta

Kursseja järjestettiin allergiaa, astmaa ja ihosairauksia sairastaville ja palovamman kokeneille. Kurssit kohdennettiin eri ikäisille. Osalla kursseista olivat mukana myös läheiset.

Kursseja järjestettiin 15 kasvokkain ja 13 verkossa. Lisäksi järjestettiin kolme yhteistyökursssia yhdistysten kanssa. Kurseille osallistui yhteensä 593 henkilöä, joista 91 oli alle 18-vuotiaita.

Aikuisten ja perhekurssit olivat kestoltaan 2–4 vuorokautta, ja verkkokurssit 3–8 viikkoa. Kaksi yhteistyökursseista toteutui 3–4 avomuotoisena tapaamisena, kun taas yksi oli kestoltaan 2 vuorokautta.

Kurssipaikat olivat Espoossa, Lahdessa, Kangasalla ja Pudasjärvellä. Yhdistysten kanssa yhteistyössä pidetyt kaksi avomuotoista kurssia ja yksi viikonloppukurssi järjestettiin Mikkelissä, Tampereella ja Kangasalla.

Kursseilla työskenteli terveydenhuolto-, sosiaali-, liikunta- ja kasvatusalan ammattilaisia. Kurssit toteutettiin ryhmämuotoisina, ja niiden toteutuksessa hyödynnettiin erilaisia teemoja ja menetelmiä kunkin kurssin tavoitteiden ja kohderyhmän tarpeiden mukaan.

Aikuisten kursseille osallistuneet kokivat hyötynensä kokemuksen jakamisesta (4,6/5). Myös perhekurseilla vanhemmat kokivat hyötynensä kokemusten jakamisesta (4,52/5).

Aikuisten kurssit

- Atooppinen ihottuma
- Eläkeikäiset astman ja allergioiden kanssa
- Hyvinvointia pareille
- Ikääntyneet, atooppinen ihottuma
- Pihisee ja puhisee, astma
- Rakkulasairaudet
- Tukea työelämään ja arkeen
- Voimavaroja alopeetikoille

Lapsiperhekurssit

- Ainutlaatuinen iho, harvinaiset ihosairaudet
- Alopecialapsiperheet
- Koulutiellä allergioiden ja astman kanssa
- Kutisee ja kirvelee, atooppinen ihottuma
- Pelon kanssa eläminen
- Pikkulapsiaika allergioiden ja astman kanssa
- Ruoka-allergia lapsiperheessä

Verkkokurssit

- Allergiat ja anafylaksia
- Anafylaksialapsen läheiset x 2
- Astmaatikon painonhallinta x 2
- Atopia ja aurinko
- Atopia ja kutina x 2
- Kosmetiikka- ja kemikaali-allergiat
- Käsi-ihottuma
- Pihisee ja puhisee x 2
- Urtikaria

Happihypely-hanke

Liiton koordinoiman Happihypely-hankkeen (2023–2025) tarkoitus on lisätä yli 65-vuotiaiden liikumista. Hanke alkoi kesäkuussa, ja syksyn aikana käynnisteltiin matalan kynnyksen liikuntaryhmiä eri puolilla Suomea yhteistyössä jäsenyhdistysten kanssa.

3. Sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteet

Tavoitteena

- allergiaa, astmaa ja ihosairauksia sairastavien aseman vahvistaminen ja yhdenvertaisuuden edistäminen.

Verkostoyhteistyö

Liitto tekee yhteistyötä eri järjestö- ja viranomaisverkostojen kanssa. Keskeisinä verkostoina ja yhteistyökumppaneina ovat eduskunnan Allergia- ja astmaverkosto sekä SOSTE ry. Verkostoyhteistyöllä edistetään muun muassa kansallisten ohjelmien (allergiat, harvinaissairaudet) tavoitteita ja oman strategian painopisteitä.

Yhteistyö Reumaliiton, Psoriasisliiton sekä IBD ja muut suolistosairaudet ry:n kanssa keskittyi päivittämään vuonna 2018 tehdyn pitkäaikaissairastamisen kustannukset -kyselyn. Uudistettu kysely tehtiin loppuvuonna.

Liitto oli mukana tai jäsenenä muun muassa seuraavissa kansallisissa verkostoissa:

- Savuton Suomi 2030 -verkosto
- Potka, Potilas- ja kansanterveysjärjestöjen verkosto, SOSTE ry
- Harvinaisten sairauksien kansallinen koordinaatio-asiantuntijatyöryhmä, THL
- Kansallisen Sisäilma ja Terveys -ohjelman sihteeristö
- Hengitysterveysohjelmaa 2020–2030 valmisteleva työryhmä
- Harvinaiset-verkosto
- Kokemustoimintaverkosto
- Pieni Ele
- Soveltava liikunta, Soveli

Alueilla järjestettiin kahdeksan luentoa, joihin osallistui 106 henkilöä.

Kansainvälinen toiminta

Liitto on jäsenenä tai mukana kansainvälisissä järjestöissä ja verkostoissa. Kansainvälisten verkostojen kautta saadaan tietoa ja osaamista omaan edunvalvontaan.

Keskeisimpiä kansainvälisiä yhteistyötahoja ovat:

- EFA (European Federation of Allergy and Airways Diseases Patients' Associations)
- NAO (Nordiska Astma Allergiorganisationen)
- GAAPP (Global Allergy and Asthma Patient Platform)
- EURORDIS (European Organisation for Rare Diseases)
- ANEC (European Association for the Coordination of Consumer Representation in Standardisation)

Vaikuttamis- ja kehittämistoiminta

Vuoden aikana strategian painopisteitä käsiteltiin monipuolisesti eri viestinnän välineissä, erityisesti jäsenlehdessä ja sosiaalisessa mediassa. Lisäksi toiminnanjohtaja ja liiton hallituksen puheenjohtaja järjestivät kaksi avointa keskustelutilaisuutta.

Alueilla järjestettiin kahdeksan luentotilaisuutta, joihin osallistui yhteensä 106 henkilöä. Luennoissa käsiteltiin pitkäaikaissairaana sosiaaliturvaa sekä potilaan ja asiakkaan oikeuksia. Luennot järjestettiin yhteistyössä paikallisten yhdistysten ja toimijoiden kanssa. Lisäksi vierailtiin kuuden sairaalan iho- ja keuhkopoliklinikoilla. Samalla tavattiin sairaalan sosiaalityöntekijöitä. Yhteensä tavattiin 68 ammattihenkilöä.

Liitto lähetti 12 mediatiedotetta ja kannanottoa sekä antoi yhdeksän lausuntoa eri hallituksen esityksiin ja muihin viranomaisten valmistelemiin ehdotuksiin.

Vuoden aikana päivitettiin liiton tietosuojaselosteet sekä luotiin vastuullisuusohjelma.

Yhdessä eduskunnan Allergia- ja astmaverkoston kanssa järjestettiin tilaisuus eduskunnan Kansalaisinfossa. Aiheena oli Allergiaohjelman tulosten hyödyntäminen tulevaisuudessa.

Liitto on mukana Filha ry:n Astman omahoidon ABC -hankkeessa, jonka tavoitteena on lisätä astmaa sairastavien henkilöiden tietoja ja taitoja pitkäaikaissairaudestaan sekä kasvattaa motivaatiota ja pystyvyyden tunnetta oireiden seurantaan ja hallintaan

Liitto tekee säännöllistä yhteistyötä Kuluttajaliiton, Ruokaviraston, Mara ry:n ja Päivittäistavarakauppa ry:n, Keliakialiiton sekä Pirkanmaan Allergia- ja Astmayhdistyksen kanssa ruoka-allergia-asioissa.

Seurantaosaamista vahvistettiin edelleen luomalla yhteinen seurantatyökalu yleisavustukselle sekä kehittämällä itsearviointin välineitä.

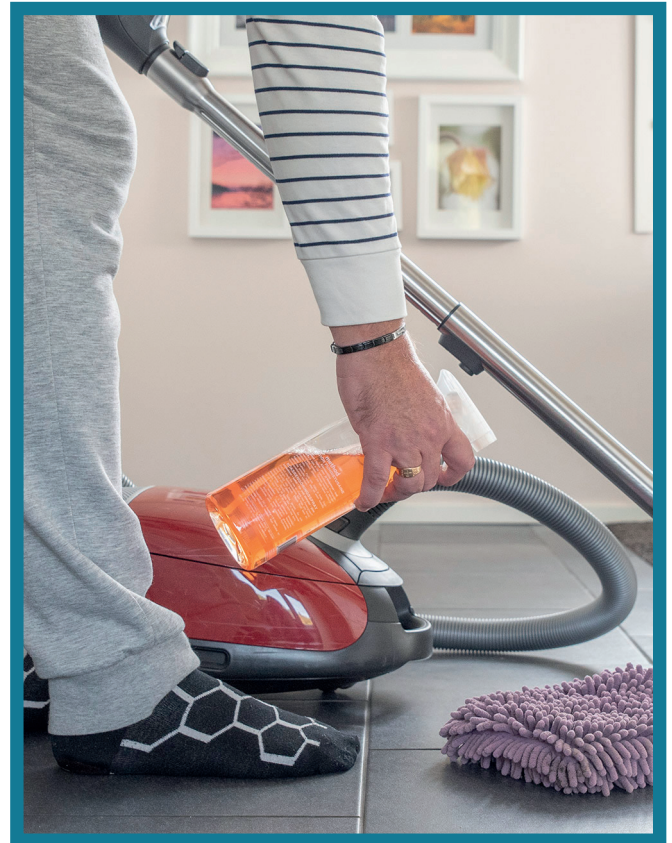
Allergiatunnus oli myönnetty noin 800 tuotteelle ja palvelulle.

Allergiatunnus

Liitto myöntää Allergiatunnuksen käyttöoikeuden puolueettomasti tutkituille tuotteille ja palveluille. Kriteereinä tunnuksen saamiselle on se, että tuotteet eivät sisällä hajusteita eivätkä yleisesti herkistäviä tai ärsyttäviä aineita tai niiden pitoisuuksia. Kodinkoneissa ja rakennus-, remontointi- ja sisustusalaan liittyvissä asioissa tunnus on osoitus siitä, että niiden avulla voidaan vaikuttaa sisäilman laatuun. Vuoden lopussa tunnus oli myönnetty noin 800 tuotteelle tai palvelulle.

Lääkeyhtiökumppanit

Liitto teki yhteistyötä seuraavien lääkeyhtiöiden kanssa: AbbVie, Alk Abello, GlaxoSmithKline, Novartis Finland, Orion, Pfizer, Takeda ja Viatrix. Lääkeyhtiöt tukivat muun muassa opastuotantoa, kampanjoita ja kyselyiden toteuttamista.

4. Talous ja hallinto

Allergia-, iho- ja astmaliitto on arvostettu työpaikka, jossa osaava ja motivoitunut henkilöstö tekee työtä hyvässä yhteistyössä luottamushenkilöiden ja muiden vapaaehtoisten toimijoiden kanssa. Strategian toteutuminen edellyttää, että henkilöstön osaamisesta ja asiantuntemuksesta huolehditaan strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Henkilöstö

Kehitettiin henkilöstön työnjakoa ja oman työn nivoutumista muiden työtehtäviin. Henkilöstön osaamista vahvistettiin järjestön sisäisellä ja tarvittaessa ulkopuolisella koulutuksella. Työntekijöillä oli mahdollisuus osallistua myös työnohjaukseen. Henkilöstön yhteisiä kehittämispäiviä oli kaksi, minkä lisäksi henkilöstö kokoontui kerran kuukaudessa pidempään yhteiseen palaveriin.

Työnantaja tarjosi kattavat työterveyshuollon palvelut. Työssä jaksamista tuettiin liikunta- ja kulttuurisetelein ja erillisenä työhyvinvointipäivänä. Henkilöstölle tehtiin eläkevakuutusyhtiön laaja työvirekysely. Kehityskeskustelut käytiin vuoden lopussa. Lisäksi luottamushenkilöiden kanssa käytiin kehityssuunnitelmapalaverit ja työsuojelutoimikunta kokoontui säännöllisesti.

Vuoden aikana tehtiin yhteistyössä Metropolian ammatikorkeakoulun kanssa kaksi innovaatioprojektia ja kolmas projekti käynnistettiin loppuvuonna.

Loppuvuonna liitossamme aloitti Suomen ympäristöopiston opiskelija, joka osana opintoja tekee liitolle

muun muassa kestävän kehityksen kartoituksen osana ympäristökasvattajan opintoja.

Liitossamme oli toimintavuoden aikana kaksi henkilöä työkokeilussa. Tehtäviin järjestyi jatkoaikaa Kelan tuella.

Hallinto

Liitto muutti uusiin toimitiloihin maaliskuussa 2023. Tilat sijaitsevat Helsingissä osoitteessa Mannerheimintie 107.

Vuonna 2023 pidettiin kaksi hallituksen ja henkilöstön yhteistä kehittämispäivää, joissa käsiteltiin alkuvuoden perehdyttämispäivän lisäksi strategian toimeenpanoa, toiminnan suuntaamista sekä arvioitiin toimintaa. Liittohallitus kokoontui toimintavuoden aikana 11 kertaa ja liittokokous 2 kertaa.

Tilintarkastusyhteisön Oy Tuokko Ltd päävastuullisina tilintarkastajana vuonna 2023 toimi KHT Terhi Latvala.

Talous

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA) saattoi päätökseen Allergia-, iho- ja astmaliitolle myönnettyjen avustusten osittaisen takaisinperinnän koskien vuosia 2017 ja 2019. Tarkastukset olivat osa vuonna 2020 tehtyä laillisuustarkastusta koskien vuotta 2018.

Tilikaudella liitossa toimi keskimäärin 18 henkilöä. Vuoden lopussa työsuhteessa oli 18 henkilöä.

Liite 1. Työntekijät vuonna 2023

Nimi	Työsuhde /työvapaa alkanut	Työsuhde /työvapaa päättynyt	Tehtävä	Rahoitus
Arokanto, Katariina			hallinto- ja järjestösihteeri	Ay2
Koivisto, Reetta	hoitovapaa		verkkokurssikoordinaattori	Ak6
Haapa, Julia	6.11.202		kurssiasiantuntija	Ak6
Heikkinen, Risto			erityisasiantuntija	Ay2
Hellemaa, Paula			toiminnanjohtaja	Ay2 / muu
Ijäs, Katariina			asiantuntija, allergia, iho ja astma	Ay2
Jantunen, Juha			ympäristöasiantuntija	Ak4
Krohn, Maria			kurssiasiantuntija	Ak6
Kuusela, Markus	1.12.2023		kurssiasiantuntija	Ak6
Lehtomäki, Paula			järjestöasiantuntija	Ay2
Loikkanen, Aino			järjestöasiantuntija	Ay2
Mariottini, Claudia		31.5.2023	kemikaaliasiantuntija	Ak4
Malmros, Niki			markkinointi- ja kumppanuuspäällikkö	muu
Murtonen-Pesonen, Anna-Riikka	1.6.2023		hankekoordinaattori	muu
Ojala, Mari			talousvastaava	Ay2
Pajunen, Sirpa			hallintopäällikkö	Ay2
Pitkänen, Sanna			verkkokurssikoordinaattori	Ak6
Sauliala, Anu			verkkoasiantuntija	Ay2
Teerikangas, Mia	27.2.2023		järjestöasiantuntija	Ay2
Tervo, Tuija			viestinnän asiantuntija	Ay2
Tähtinen, Marjo		24.9.2023	kurssiasiantuntija	Ak6
Vitikainen, Tiina			luonto- ja ympäristöterveyden asiantuntija	muu

Johtotiimi

Johtotiimin jäseniä olivat toiminnanjohtaja Paula Hellemaa, hallintopäällikkö Sirpa Pajunen ja markkinointi- ja kumppanuuspäällikkö Niki Malmros.

Liite 2. Liittohallitus 2023

Varsinaiset jäsenet

Oula Wichmann, puheenjohtaja 6.5.2023 asti.

Ilpo Hakula, varapuheenjohtaja

Pasi Holopainen

Niina Kaukonen, 30.9.2023 asti

Eila Kauppinen

Marja Leena Kärkkäinen

Pirjo Paajanen

Timo Petäjämäki

Varajäsenet

Riikka Åstrand

Silja Lindqvist

Pekka Jousilahti

Anne Parttimaa

Elina Moisisto

Maarit Kulmala

Eija-Hannele Tanskanen

Hanna Valtanen

Tapani Tulkki 18.11.2023 lähtien.

Pekka Jousilahti 18.11.2023 lähtien.

Liite 3. Jäsenedistykset 2023

Allergia- ja Astmayhdistys Espoo ja Länsi-Uusimaa ry
Eteläisen Suomen Atopiyhdistys ry
Etelä-Pohjanmaan Allergia- ja Astmayhdistys ry
Etelä-Savon Allergia, Iho ja Astma ry
Etelä-Suomen alopecia- ja vitiligoyhdistys ry
Forssan seudun allergia- ja astmayhdistys ry
Helsingin Allergia- ja Astmayhdistys ry
Hyvinkään Seudun Allergia- ja Astmayhdistys ry
Hämeen Allergia- ja Astmayhdistys ry
Ihoyhdistys ry
Kaakkois-Suomen Atopiyhdistys ry
Kaakon Allergia- ja Astmayhdistys ry
Kainuun Allergia- ja Astmayhdistys ry
Keski-Pohjanmaan Allergia-, Iho- ja Astmayhdistys ry
Keski-Suomen Allergia- ja Astmayhdistys ry
Keski-Suomen Atopiyhdistys ry
Koillismaan Allergia-, Iho- ja Astmayhdistys ry
Lapin Allergia-, Iho- ja Astmayhdistys ry
Lieksan Allergia- ja Astmayhdistys ry
Lohjan Seudun Allergia-, Iho- ja Astmayhdistys ry
Lounais-Suomen Allergia- ja astmayhdistys ry
Länsi-Pohjan Allergia- ja Astmayhdistys ry
Läntisen Suomen Atopiyhdistys ry
Nurmijärven Allergia- ja Astmayhdistys ry
Oulun seudun Allergia-, Atopia- ja Astmayhdistys ry
Pirkanmaan Allergia- ja Astmayhdistys ry
Pohjanmaan Allergia- ja Astmayhdistys ry
Pohjanmaan Atopiyhdistys ry
Pohjois-Karjalan Allergia- ja astmayhdistys ry
Pohjois-Karjalan Atopiyhdistys ry
Pohjois-Savon Allergia-, Atopia- ja Astmayhdistys ry
Pohjois-Suomen Alopecia- ja Vitiligoyhdistys ry
Porvoon Seudun Allergia- ja astmayhdistys ry
Päijät-Hämeen Allergia-, Atopia- ja Astmayhdistys ry
Rauman Seudun Allergia- ja Astmayhdistys ry
Satakunnan Allergia- ja Astmayhdistys ry
Suomen EB-yhdistys ry
Suomen HAE-yhdistys ry
Suomen Palovammayhdistys ry
Suomen Iktyosiyhdistys ry
Tampereen seudun Atopiyhdistys ry
Tunturi-Lapin Allergia-, Iho- ja Astmayhdistys ry
Valoiohottumayhdistys ry
Vantaan ja Keravan Allergia- ja Astmayhdistys ry
Varkauden seudun Allergia- ja Astmayhdistys ry